

DÜŠEVNI LIST

Mêsečne verske novine.

Vu iméni prêkmurske evang. šinjorije reditel
i vödávník: FLISAR JÁNOŠ, Murska Sobota.

Rokopísi se morajo v Puconce pošilati.

Ček računa št. 13,586; imé „Düševní list“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönstvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Izhaja ednók na mêsec.

Naprejplačilo gorivzeme vsaki ev. dühovnik i vučitel.

Sirotinstvo.

(Jánoš 5. 1—9.) — Hári Lipót ev. dühovnik.

Toga človeka najvékša žalost i bolečina je nê tô bila, da je svojega živlênja vékši tál med betežniki mogo preživeti i da je tüdi sam betega težke bolečine noso žé 38 lêt, nego njegova najvékša bolečina i žalost se v eti rečáj vidi: Gospodne, človeka nêmam.

Nêmam človeka. Kelko žalosti, kak dosta bolêzni vidimo v tej dvê rêči. Žitka najnesrečnêša osêba je nê betežen človek, tüdi nê lačen človek, nego sirotinski, ostávleni človek. Tô smo žé vsi sküsili i občútili, da je ešče veselje i radost britko, če si tô nega ském razdeliti. Vsi smo sküsili tô, da je tista pôť najbole tužna, po šteroj sami brezi prijátelov moremo hoditi, tisti križ je najtežkêši, šteroga sirotinsko i ostávleno moremo nositi, i tista škrinja je najbole žalostna, štero sami brezi bližnji naši moremo objókati. Lüdje! Ali nepoznate nikákoga, ki nêma človeka, i ki rávno vás čáka, da bi vi bili njegovi lüdje. Oh kak lêpi bi pôstao ete svêť, či bi k etoga svêťta vsákoj sirôti tástano samo eden človek z bratskim srcom i z toplov rokôv, ki bi bližnjemi svojemi doli znao zbrisati njegove britke skuze.

Nêmam človeka. Kelko britke nezmožnosti jeste v tej dvê rêči. Betežnik tam sedi na brêgi jezera Bethesda, on tô dobro zná, da tá voda vrástvo zdržáva v sebi za njegovo težko bolêzen. Če bi dônok prišo

eden človek, na šteroga bi se lêko naslono, ali ki bi ga na svoji rokáj notriodneso med valôvje jezera, té bi se gvúšno zvráčile njegove sũhe rokê i plantave nogé, té bi njemi več nê bilé potrebne klanke, nego pomlájeni bi lêko šo v novo življênje. Če bi meo tákšega človeka. Ali nêma ga. On pa sam, brezi tüje pomôči niti ednoga stopája nemore včiniti naprej. Kelko krasni ideálov je mrlô žé na etoj zemli, ár nê bilô človeka, ki bi té ideále naprejpomágao, keliko velike pámeti, keliko zmožni lüdi se je zgúbilo i pogrôzilo v nepoznánôj kmici samo záto, ár se je nê najšo človek, ki bi njim morálno ali materijálno na pomôč bio. Lüdje! Jeli nepoznate tákši lüdi, šterim bi vrêdno bilo pomágati, ki bi dosta dobrega lêko storili za ete svêť, ki pa nêmajo človeka, i rávno záto tüdi tebé čákajo, naj ti k njim prideš i tak naprejpomágaš njihovo hasnovito délo. Oh kak preveč bi se obogato ete svêť, či bi vsákomi tákšemi življênji samo eden človek prišo na pomôč z toplim bratskim srcom i z dêlavnov pomágajôčov rokôv.

Nêmam človeka. Keliko sküšavanja jeste v tej dvê rêči. Tak preveč blüzi zdrávja dávajôčega jezera sedi té betežnik, samo ednoga človeka čáka, ki bi njemi pomágao, ki bi ga notriodneso v vodô. I žé osemtrésti lêt čáka zaman. Jeli bi čüdo bilô, či bi té betežnik ednók samo zgübo svojo potrplivost i prekuno bi ete cêli nesmilêni svêť, ki se za njega nesrečnoga

človeka nikaj nebriga. Nájveč nevôle i grêha se v ostávlenosti rodi. Nájveč grešnikov záto spádne v globočino, ár da so po grêha pôti začnoli hoditi, se nišče nê najšo med lüdmi, ki bi k tém nesrečnim prišo, préjao bi je za rokô i nazáj bi je za držao. Lüdje! Ali nepoznate vi tákši lüdi, od šteri znáte, da po lagvoj pôti hodijo i da so žé pôleg skvarjenjá, rávno záto tebé čakajo, naj njim ti pomágaš, pašči se, dokeč je ešče nê kesno. Oh kak bi čisti i pravičen postano ete svêt, čé bi vsáki grêšnik samo ednoga človeka meo, ki bi ga nê püsto na pôti skvarjenjá, nego bi ga vodo po istine, lübéznosti i božega mira i blájženstva lêpoj pôti.

Némam človeka. To je strašen šorš. Pa nobeden od nás se nemore ognoti tomi šorši. Eden austrijski kancelár, ki je té ednók velike držáve diktátor bio, je predpoldne ob pol desétoj vóri ešče v ministerskom svêti predsedüvao, z svojim podpisom je za držávo dosta vážni narédob potrdó, dosta jih je pa odvrgo, i potom za pol vóre je pa žé tak sirôten, tak ostávleni bio, da je nê méo pôleg sébe nikoga, ki bi njemi samo edno kupico mrzle vodé dao i tak bi njemi pomágo lëkotiti njegovoga smrtnoga boja zádne minute.

Vsáki od nás ednók lëko pride v ostávlenost, v sirotinstvo, čé prle nê pa v vóri smrti gvüšno vsi sirotinski postánemo.

Némam človeka. Tô je za njega nê samo sirotinstvo, nezmožnost, sküšavanje bilô, nego edna blájžena prilika. Čé bi té betežnik žé prle z kakšov človečov pomôčjôv ozdravo, mogôče bi se on nigdár nê sréčo z Jezušom, on bi nigdár nê najšo Zveličitela. Ár je pa 38 lét nišče nê prišo njemi na pomôč, ednók je samo k njemi prišo tisti, ki ednók goripoišče vsákoga ostávlenoga, sirotinskoga človeka: Jëzuš Kristuš. I gda betežnik čüje z Njegovi vüst rešüvajôčo rêč, té tüdi občüti, da je za tô ozdrávljenje vrédno bilô 38 lét čakati i trpeti.

Sirôte, ostávleni, žitka nesrečni lüdje! Pazite i poslüšajte na Jezušovo rêč. Vsáki zgübiček, vsáko trplënje i žalost je vrédno prenášati, če se záto nájdem z našim Gospodom z Jezušom. Mogôče záto némaš človeka, némaš pomôči, da naj bode tvoja pomôč i vüpanje Odküpitel Jezuš Kristuš. Komi je prijátel Kristuš, tisti nigdár i nindri ne bô ostávleni i sirôta.

Drági naš Odküpitel, hodi k nam i ti nam bojdí vráč i voditel.

Trê deklin hištôria.

Pisala Gyarmathy Žigmondova. — Poslovenčo Flisár
Jánoš, vp. vučitel.

(Nadaljávanje.)

3.

Te mládi vicišpán se z četverim napréžom tira k-železnice postáji, ka de se z-vlákom pelao proti Erdélyi. Kočüj rávno kre brütiva ropáša, mladénec se na grobe zglédne, prék šteri na edno bélo kriptó vrže pogléd: tam njemi počiva mati. Jeli tá drága mati vu svojem jihom práhi zdá nemísli vu sebi, zakâ potüje on zdá med one visike goré? I toga mladénca globoko čütéče srdcé je zdá pá prežívelo ono minuto, gda ga je mati za rokô držéča lübeznivo glédala v oči i z-onim milim, krotkím glásom prosila:

Lübléni moj sin, nepresili se z-ženitevjov, ni materiálni, ni tüváriški stan te naj nevodí vu tom. Li samo tô obkebzüj i premisli dobro, štero

si ščéš prebrati, náj bode dobroga srdcá i globokoga čütënja; edne hladnoga srdcá i površne devojke bojdí si ona Tündér lepote, i bogata, Krözüša kinče majôča: mojega plemenitoga srdcá lüblénoga, dobroga srdcá sineka nevčini blájženoga. — I ka njemi je teda vu belégi mati právla, tô se je zdá vu njegovoj düši vse ponôvilo: jeli je ona devojka, štera je zagvüšno Tündérice lepota, uprav globoke občütlosti? Zdá jo vu familie krôži spoznam, gde ništeri déa naménim ostánoti i teda... Vlák je ropásajôč prišao na kolodvor i stano je, mládi vicišpán je z punim trôštom i z veselím srdcom gori stôpo vu eden prestor.

Prišestjá je napré nê naznано, z kolodvora je peški šô vu vës, tam je povrgao bagážižo, vé či de jo potrebüvao, po njô pošle.

Vu kastela predvor stôpivši, ga je edna sobarica z-etimi rečámi sprejéla: Gospodé nega domá, ár so se v sôsedno vës na krstitje odpelali...

Lübézen nad vse.

„Lübézen nad vse!“ je būo vorčan predgara Erich Finka v kapéli apostola Pavla. Kelkolikrat je lahko gučo i pripovedāvo od lübézni, so se njemi lica poerdécila i oči so se njemi svétile kak ogen. Njegov glās je zadōbo nikaj dičécēga. — Nej je obrūdo gučati od toga, kak vse nači bi bilō, če bi lūdje meli več lübézni med sehom. — Lübézen njemi je bila palica, s šterov je želo svēt v nōvi kēp postaviti.

Tūdi dnes je pri večernej predgi gučo pālik od lübézni. Za tēmo si je odēbrao vrstico iz brežne predge, Mataj 5, 39: „čē te štoj vdāri na dēsno tvojem lici, obrni njemi tūdi tō dru go.“ Gda je povedao, ka je eto želeni Jezusa nej bojazljivost, nego najvišša batrivnost lübéz nosti, je gučo tūdi od toga, kak bi vnōgi hūdobni lūdje bōgši postanoli, če bi kršćanje Jezusove reči bole istinsko gorivzeli.

„Prijātelje, vōrte mi,“ prāvi dale, „svēt mogōče v začētki ne bi znao, ka mā začnoti z kršćanmi, šteri vōrno držijo reči Zveličitelove. Dō nok bi se nahitroma mogo poniziti mōči lübézni ino preoblādani od njē. bi začno tūdi sam sebě oblādati. — Čūjte, ka je eden māli vojak od rešavajōče armāde būo zmōžen napraviti. Pobērao je za siromāke i tak prišao tūdi kesno večēr v edno kavārno, gde so pri ednom stōli sedeli ino špilali kārte. Stōpo je k njim i proso je milošćedāre za siromāke. Eden od tē igralcov na njega skriči: „Nesramneš, vidite vendar, ka smo zaposleni!“ — Brezi vsake besedice odstōpi ino čāka, naj gospodje gorihēnjajo z kārtañjem. Po-

novno stōpi pred njē i ponōvi svojo prošnjo. Zdaj ga pa igralēc, ki je predtem na njega kričo, divje napādne i ga vdāri po lici. V lokali postāne tihōča. Vse je čakalo, ka napravi zdaj tē vojak od rešavajōče armāde. — Ali on je ostao mēren ino pokāzao takši obrāz, kak či bi njemi etakši vdārci veseljē pripravili. Potom mirovno erčē: „Eto je bilō za mēne, ka pa dobijo moji siromāki?“ — To oblāda čemēre igralca. V neprijētnosti se opravičajōč zgrabi za tošlin i dā tomi vojak telko, kelko ovak nebi dao. V celom lokali (kavarniškoj sobi) pridejo tošlini naprej i nabiratel je dōbo dobrovolne dare za svoje siromāke. — Vidite, tō je zmogao eden navāden človek!“ — Ka pa bi mi vsa zmogli, če bi būo naš vorčan: „Lübézen nad vse!“

Med poslušāvci predgara je sedēla tūdi gospā Ema Liég. Rada je obiskāvala večerne bože slūžbe v kapéli apostola Pavla. Cérkev je bila preci daleč, i v nedelo gojdnō je mela tūdi zadosta posla s svojov četērov decōv. Zāto je v srēdo večēr vse tak pripravila, da je lahko šla v bližānjo kapēlo, gda se je njēni mōž zgūbo v oštariji. Bila je potrebna trōšta ino mōči z-Bože reči. Posebno pa je bila potrebna, ka si zmislil pā na lübézen. Samo nikelko lēt je pretēklo od onoga dogōdka, gda je v zākon stōpila z Gustelnom. Zdaj se njē vidi za cēlo večnost. Z-lehkoživoga, vsigdar darovitnoga Gustelna je grātao obiskovālec oštarij, šteri se je priklato pogōsto pijen domō, gdē se je rad krēgao ino kričo. Njēna lübézen je bila postavlena na trdo probo i či se je dosēga mao obrānila pred potrētostjov, se njē je dōnok z ednōk veseloga obrāza vidlo

— Kapa gospodičina?

— Gospodičina tākšēga hīpa nemajo navāde nikoga sprejēti i ešče so niti nē gori oblečeni.

— Bojdite tak dobri, dājte njim prēk eto kārto.

Sobarica je za pár minut nazā pribēžala i prosila gostā, naj si zvolijo se v salon povrnōti, gospodičina se rāvno oblekāvajo.

— Rāj bom tečas vu ogrādček šō.

Rāno sprotolētje je bilō; od nōve mōči se je vse vršenilo vu naturi, drevja popovjē je gnalo, travina se zelenila; sprotolētja toplōča, diš se je razlējao okōli mladēncia i srdcé se njemi je napunilo z-blājženim občūtēñjem prišestnosti.

Od ednoga k gule formi obrēzanoga grmīča se je začūlo decē nedūžno razveseljāvanje i smēh. Jeli pa deca tūdi jestejo pri hiži? — si je mislo vu sebi, tō se njemi je jāko dopadnolo, je deco zvōnrēda lūbo. Dostakrát, jāko dostakrát

si je mislo na tō, kak vugodno bi bilō, či bi pri njih en pár brāčeka, ali sestričk bilō, kak bi je on na kōlinaj hājkao, vučo i vu njī zgājānji se veselio. Ober glāve so se njemi vkrīž lētājōče, nazā pridōče lastvice vršenile, vesēle ftice so okōli njega čvrčkale, rāvno je k-onomi grmīči prišao.

Trōje Kovāčove decē je nateliko zaposleno bilō vu ziskāvanji ibojn, ka so si na dru go nē mislili. Ziskāvali so, samo ka so nē naišli.

— Andriš! Jeli si že kaj najšao?

— Ešče sem nē, ali morem nāldti, ār so mama včera tak pravli, ka so tū edno betvo vidli, zāto naj li tū lšćem...

— Ešče so tūdi tō pravli, ka naj dosta naberēm i tak Hermino obeselimo žnjimi.

— Dosta mārā ona za tō! — odgovori poj bārec, ta mēnša deklinica pa z radostjōv skriči:

— Najšla sem! Najšla sem! Dosta ibojn sem najšla! — Ništero bētev je z-korenjom vō

kmično vkauenje. Ali dónok je ešče vsigdár mela vŭpanje, ka bode ednók bôgše. Gradila je vŭpanje tŭdi na môč svoje lŭbézni, štera naj bi njenoga Gustelna končano obládala i pripelala v nároča familije. Nej ga je krégala, gda je prišo pijen ino je besno pa kričo, tŭdi nej, gda se je stréžno. Bila je dobra i lŭbezniiva do njega i čakala je na náshaj svoje lŭbézni. Ali Finkove predge je nŭcala za okrepčanje. Bila je veséla, da je dnes večér pá čŭjla vŭpanjapuno predgo od lŭbézni. Šla je domô, gde si je sejla k kŭpi raztrgani štrunfel, naj tak goriponŭca vrêmen, dokeč ne pride môž.

Prvle, kak po navadi v srêdo, je prišo dnes Grestel domô. Nê je bio nateliko pijen, kak inda, ali jako slabe vôle. S svojimi vinskimi bratami se je svajŭvao, za šteroga volo ga je oštarjáš, nê da bi glédao na svojega dugolêtnoga kunšafita, vrgo na cesto. Zdaj more svoje čemêre vôstepsti domá. Kregao jo je, da je bila v kapéli apoštolá Pavla. V oči njê je metao, da njemi je pôdné nájstarêši sin dao oster odgovor. Zasmejávao jo je, da nosi ešče stáromôdni kaput i povedao njê je, da ga je sram iti z njôv vô. Šteo je vôsprobati, na kelko vöprenesé kréganje i ošpotávaje, vém bi lahko na vsakšo rêč prinesla razdraždženo odgovor: Nega vendar za nôvi moderni plášč, čê ide telko pênev v oštarjaj! Nájstarêši sin vendar nemre pošŭvati očo, čê vidi, kak se oponáša! — V-Kapéli apoštolá Pavla je tak iskala trôšt.

Stála je trdno. Požrla je grde reči. Samo skuz je nê mogla zadržati. V nôči se je borila z-Bôgom i žalostno pitala, kelko časa de mogla

ešče čakati, ka de lêko pobérala sád svoje lŭbézni, či je Bôg obečao lŭbézni tak čŭdodelno môč, zakaj pa je té njena lŭbézen brezi môči i obládanja?

Na drŭgi dén je šla k predgari Finki, da se njemi potôži od svojega trplênja ino ga opita,

Zakaj rávno ona nemre obládati s svojov lŭbéznostjov. Fink, ki je nê poznao njenoga možá, je želo spoznati obádvá i se je zgučo z gospô Lyég, da bode prišestno srêdo šô z-njôv i oba skŭpno počákata njenoga možá. (Dale.)

Nika od zvônêšnje missie, ali od povrnênja poganov.

Vkŭp postavo Flisár Jánoš.

10. Jeli je missionáriušov delo lahko?

Gde je missia že začnola svoje delo, tam delo v-tom stojí, kaj pogane, tak te stáre, kak te mláde missionárje več lét včijó na krščanskoga návuka spoznanje. Vučenike tak zváni katekuménje pripravljajo. Či vučeníki vu včenjê že nateliko na ono stubo znánja pridejo, štera je že obdrži vu veri, te je missionárišje okrstijo i vu svêto m. církev vzemejo. Missia se poskrbi za šolê, za sirotínske hiže, špitále, za obrambne hiže i za drŭge potrebne nástave pôleg toga, kakša potrebčina se skažŭje i keliko jeste na tó pênev?

Missionálivanja začétek je jáko, jáko pretežki. Tê môžje jáko veliko potrplívošt morejo meti, da naj začétká težkôče prenositi morejo. Vu dosta mêtaj, vu veliki gôsti logáj, z večlêtnim trŭdavnim delom, obrvim morejo dobro

skŭbnola i gingavo trávo je na dláni kázala; ovivi dvê sta se naglás zasmehále i dale ziskávata.

Andriš hitro doli poklekne pri ednom pŭšli zelénoga listja, med listjem se dosta, dosta máli ibojn skriva, z-šteri násladen díš shája; poj bárec ga náglo pridŭháva i li hitro za eden šopič naberé, potom okôli njega zeléno listje nadêva, povije ga i veselêč ga glêda. Ednók se njemi pogléd zblisne: nika njemi je v pamet prišlo, štero njemi málo srdcé jáko občŭtilo.

— Eto máš Lottika, tá daj Hermini.

Nesla bom, nesla bom! se veseli ta mála, na štero Mariška pita, zaká ne nesé Andriš, da je je on nábrao?

— Nemo nesao! Ešče me zná pitati, či sem je z-čistimi rokámi brao?

Te mládi vicišpán si je na tó etak mislo: kak bliščéči, oster pogléd gori vu etoga lêpoga poj bára očáj, Bôg drágl, ka je zrok tomi málo-

ga čednoga pojbiča srdcá, za tó veliko zburkanje? Rad bi bio, či bi mi povedao. Prijaznivo pozdrávi deco i pita poj bára?

— Komi si nábrao tó lêpo korino, máli bráček? Pojbár se ožári i nika ne govori; sestra njemi hiti na pomôč:

— Našoj sorodnikojci, Hermini je je brao...

— Mesto Lottike sem je brao i tak je vse edno, či bi je ona nabrála.

— I zakaj ščêš na drŭgoga zavŭpati tó gavalêrstvo?

Pojbár je mŭčao, ali kak se je gori zgledno, te mládi vicišpán je preci občŭto, ka poj bára nika boli i tak da bi tá bolezen njega tŭdi dosêgnola. Poglado ga je po glávi: Ka ti je imé máli bráček?

— Kováč Andri sem.

— Večkrát máš šegô esi pridti?

— Mati me nagôsti se pošilajo...

spoznati mesto, lidí, nji jazyk i domorodcov vero; připraveni morejo biditi k-onoga mesta vrěmeni i zračini (podtrěbja); nevarnostam zóbi stánosti. Morejo računati i na tó, kaj poganov popevje, od čeměrov i nevoščěnosti gnáni, njihovo delo zničijo i tůdi je ni začnóti nedopustijo. Missioner dostakrát daleč od běle postaje, dosta more strádati vu potřebni dugovánjaj, jedino z svojov tůvárišicov na sěbe zanihání stojí med divjimi lůdmi. Sam more nájvečkrát poledelec, rokodelavec, meštěrski človek, zidár, živinár biditi. I dónok so vnógi missionárje obstáli na svojem težkom mesti i spunili svoje zveličitelno pozvánje pólěg toga právoga missionára, Velikoga Livingstona Dávida řeči. On te veliki missionáriuš, doktor, i gori nálditel je pravo od svojega blagoslov punoga i na smrt vdánoga žitka: „Negúčte od aldůvanja! Li samo „Eden“ je prinesao „aldov“, On, ki je z-nebės prišao na zemlő i tů je mrő za nás. Jas sem samo ničesen, krhki pohodník Njegov i jáko, jáko málo sumo sem pláčao dolj z-onoga velikoga dugá, šteroga sem njemi dűžen. Negúčte tak od aldovov pripravńanja! Tő je prebrani juš, či štoj missionáriuš bude. Missionáriuš biditi je dika!“

11. Jezika neznánje je missionariušov nájvečša težkoča.

Samő se od sěbe razmí, ka jezika nerazměči vučenik nemre včěnja gori vzěti i osvojiti.

Vučitel se tůdi zaman trůdi svoje znánje v-ták-šega vučenika vcepiti, šteri nerazmí njega, ár či bár vůha má na slůšńanje on divji národ, šteroga povrnőti ščějo, nemrejo se njemi odprěti oči i dűša notri vzěti kršćanstva sveklost, či vu nerazmetom jeziki glásijo evangeliom. Věm i zoni, ki vu maternom jeziki poslůhšajo řeč Božo, ji keliko lůbi Gospodna Jezuša z-istinom? Kak bi pa nebi bilő preteško tam, gde národ i vučitel nerazmíjo eden drůgoga. Dnesdén je povrněnja delo dosta popolněše, kak je pred ednodvě stotínov bilő. Ali jezika navčěnje dónok dosta skrbi i težkőče včěni pri missionáriušov zgájěnj i vučěnj.

Po divji lůdě nůceni škěri: rožjá, gvanta iměnov je mogőče zazvediti, ali dostakrát věč lět odide, kak missioner zvě, kak trěbě vőpovedati: dűšnavěst, vera, ali trőšt i. t. v. Poganje od eti řeči nika nevějo. Oni si celő nači premišlávajo, kak mi. Pěldo denem 7 lět je preteklo, dokeč smo gori prišli na tő imě: „rěč“. Pri všem tom so pa domorodci k-nam nezavůpni. „Zaká je běli človek naše řeči? Ně njemi je zadosta njegova řeč? Tákě zgovárńanje sem večkrát čűo, ka smo njim gorńáidene řeči na papěr spísali, tő je je pa prestrahšilo. V-tom se nikšě vůvstvo, vražja meštřija vidi“. So si gůčali med seboj.

(Dale.)

Žalost nej naednok vmori, nego počasoma, all gvůšno.

— Ár so nam ájta betěžni i radi so v tíoči, — dopuni pokěsnič vő ta starěša deklina.

— Ovak tak nebi prišli?

— Jas ně! Odgovori batřivno pojbar.

— Pojđmo, pojđmo, dájmo tã cvětje — erčě tã málã i zãčã idti, tiva oviva jo nasledűjeta.

Vu etom megnenji pri pőtli koleni postáne Hermin i kak poglěd na trője decě vrže, vu očáj se njě srditost skáže i čemerno se na njě ozůri:

— Pá ste mi že na šinjeki? Zaká ste tak rano prišli? I zaká rávno dnes! Samo se li hitro domő spucajte, nebojte se, vě obed zátó dobíte, vsigdár bi vam ga ráj domő poslála, samo náj bi mi eti nebi zaděvali!

Lottika je ně kebžůvala na eto rodbinsko srdcã zhájajőčo ponűdbo, pűšlč ibojn njě je tã ponűdila:

— Ni, kak lěpo cvětje! Andřiš je je nábrao.

Hermine srditost je ně poměnkala na diš prvoga i lěpoga cvětja, obráz njě ešče věkšo netrplivost kázao. Andřiš popádne z-sestřice rőke pűšlč, vřla ga včesne i vkűp ga skláčli.

Te mládi vřičšpán namali napřě prihája:

— Škoda je za tő lěpo cvětje, mál brátěek!

Potom se nakloni Hermini i odgovori:

— Vido sem, z-kak velikov radostjöv je poběrao njihov sorodník ibojne, zaká njemi dopűstijo, ka je vkűper skláčli?

— Tak, te so se pa že hválili z-tém, ka so mi žláhata! Oh! nesramnjáci! I ete grde misli cěla grdőča se njě je na obráz i skázala i na edno minuto njě je cělo lepoto oskrűnila, šteri kěp se je vu mladěncia srdci globoko vkůrno i pólěg toga je ešče nika vzěo na pamet: vido je ednoga bridko zburkanoga pojbara, šteri je vu etoj minuti vu zavědnosti obžaljeni mőž bio. Vido je edno od sramote se žarěčo deklino, vu štere očáj sta veliko bolestnost zakřile dvě brit-

Trôšt vu Gospodni.

Či se vu sam sebi zdvojam,
Trôšta me rěč Gospodna,
Ka v veri do konca zdržim,
Ar je ona môč moja.
Či sem Njegovo môč spozno,
Gda se mi pekel grozi;
Ona me obdrži zmožno
I se za méne bori.

Strašni so pekla vihéri,
Moje srcé pa slabo,
Tudi svēt mi ne dá v méri
Z verov idti pôt mojo.
Vnôgi so, ki v žitka boji
Vu cáglosti spádnejo;
Dónok Kristuš z menom stoji,
Bráni neprestánjeno.

Môč Gospodna, ki si mené
Na nôvo porodila,
Ki me včiš moliti Tebé,
Ti, ki si me stvorila;
Ti poznaš vso moju slabost,
Jas pa tvojo velko môč,
Ti mi daruješ vso radost
I vu nevôlaj pomôč.

Počini si, srcé moje,
Vu Njegovej desnici.

Ka tvoja slabost ne zmore,
Tô dokonča On v diki.
Gospodne, v Tebi se vŕpam,
Ar ka začneš, dokončaš.
Či se grozi Šatan tŕ-tam,
Ti ga z rečjov obládaš.

SILVANUS.

Ousvetnost i správišče Gustav Adolfa družstva.

Prekmursko evang. Gustav Adolfa filialno društvo je svojo letošnje ōsvetnost i správišče jun. 29-ga v G. Petrovci melo, na šterem so tao vzéli zastopnici vsé naši prekmurski gmán i dosta priátelov-priátelic Gustav Adolfa družstva. Posebno veseló je bilo viditi pri toj ōsvetnosti preveliki šereg vernikov Petrovske fare.

Ousvetnost se je ob 8. vŕi začnola vu cěrkvi z popěvanjem podporne pěsme „Prebŭdte se ino čŭjte“ (1, 2. v.) Kŭhar Franc morávske fare administrator so na podlági Gal. 6, 2. predgali i bogámolili. Po popěvanji 4. veršŭša iste pěsme so bilé deklamácije. Deklamálivali so: Lazar Irma „Ma pomoč verebratom“; Kerčmár Oskár „Švédski kamen“; Lucu Ida „Vu cěrkvi“ i Novák Lajoš „1517. okt. 31“. Potom je pod vodstvom Paulik Jánoša dom. kántora šolska mladína popěvala „Hodi k nam, boží dŭh světi“ pesem.

kivi kapli skuzi i vido je edno málo dēte, štero je prve strahotno glédalo na svojega brato i sestru, potom je pa doli povisnola mále erdēče vŭstlica i brŭtko se je začalo jokati, i gori-gori je vzelo edno-edno betvo ibojne i kucajŭč ponŭdilo sestri:

— Ná, Mariška, ná!

Tô míslivša, ka je vse nevola z-ibojn zhájala.

Tákši kěp je bio tŭ, šteri tákše lŭdi, kakši je on mládi vicišpan bio, globoko obhodi i vu srdci njim naveke ostáne.

— Hodmo, hodmo, ! — I Andriš primle to málo Lottiko za rŭko, nakloni se vicišpáni i hitro odhája.

Hízna devojka i gŭst edno megnenje brezi rěči endrŭgoga glédala. Obá tak čŭtita, da bi na sprotoletno toplŭčo nikši pokrív prišao, šteri pokrív se je sledi na kmičen oblák preobrno: šteri je kmično občŭtnost prinesao.

Devojka je občŭtŭla, ka se je tŭ mladěnci nē dopadnola, štero je ona siromaškoj rodbini mēnila pripŭšŭvati i njē krivŭla. Mirovna se je dēvala erkŭča mladěnci: pojdmó notri vu hižo i kak tam zŭči eden z tim ovim sedita vu salŭni, položáj je nē grátao ležēši; te oblák njima obsedi srdcá i kaj si nevěta zgovárjati.

Za ništero preteško vŭro mladěnc slobŭ zača jemati, na štero devojka oblědjena erčē, ka njē vsedugo nē roditelje tŭdi domŭ pridejo, naj bi je počakao!

— Zdá tak stoji moje pozvánje, ka nemo-rem ostánŭti . . . Zaištino se nemrem mŭditi.

Nahitroma je odhája i vu vési je spŭtávao za ono hižo, vu šteroj je eden betežen moški ležao i edna tŭžna deklina je pitala:

— Ka naj kŭham, ájta? Jas že tŭdi znam kŭhati i z-Andrišom sva si pogŭčala, ka . . .

— Jeli bár z hŭdimi očámi so vás glédali? — je pravo razburkano betežnik.

Zatém so predsedník družstva Luthár Ádám puconski dühovnik meli svoj odprtni govor od toga, ka Gustav Adolfa družstvo branitelsko i būditelsko delo oprávla vu službi cěrkve. Potom so ódprli gjiľeš i naprědáli svoje naznanilo od družstvenoga žitka v pretečenom leti. Z toga naznanila li ništerne točke zamerkamó ese.

Notrijemánja je bilo vsevkup 13 316 D; več 980 D, liki v prvěšem leti. Darůvano je po faraj: Puconci 3.754 D 75 p, M. Sobota 2 179 50 p, Bodonci 1.669 D 50 p, Marávcí 950 D, G. Slaveši 759 D 75 p, Hodoš 733 D 25 p, G. Petrovci 732 D, Lendava 708 D, Križevci 600 D 75 p, Domanjševci 415 D, Apače 285 D. — Poprěčno pride na dūšo 61 p, dōnok eta poprěknost se vu pojedíni faraj etak razvíja: Lendava je dála za vsakov dūšov 2 D 21 p, Puconci 97 p, Apače 94 p, M. Sobota 92 p, Moravci 73 p, Hodoš 72 p, Bodonci 70 p, Gor. Slaveča 48 p, Domanjševci 33 p, G. Petrovci 32 p, Križevci 15 par. Na „decé dár“ je vkūp-přišlo 1480 D 75 p.

Podpore so dáne: Apačam 1800 D, Lendavi 1400 D, Slavečam i Seli 200—200 D, Diakonís Domi v N. Vrbasi, Sirotišnici v N. Pazovi i Ptuij 100—100 Din. Gorioštánjena šuma je pa pōleg pravil dána glávnomi družtvi.

Nazádnje so predsedník zahválnost vadlůvali vsěm oním, ki so se vkomítali tūdíli za pozdigněni tekáj lětne ósvenosti. Po zaključnoj molitvi

— Tetica so ně bili domá ...

Zdá je stōpo notri v hižo vicešpán, pa je proso deco, da ga z-betežnikom samá nihájo vu hiži. Sledí je z pojbárom tūdi gūčao i gda je odhájao, betěžen oča si je polěhšani gori zděhno: Zdá že lahko mirovno vmerjém, celō mirovno!

Próti večari so přišli domô Železnovi i strsnoli so se nad zvōnrědno blědov deklinov. Hermína je svojo gizdost pozvála sebi na pomōč i z cěle mōči se je mirovna viditi kázala. Ali na materě spitávanje je naednōk razdrastěšeno gūčala:

— Čútím, ka vicišpán več nigdár nepride nazá, nigdár ně! Ár vsáki človek nenáide veseljá i radosti vu tákšoj žláhiti, kak je naša!

(Nadaljávaje pride.)

Jestejo radosti, štere se samo, liki ništeri nārast li med ūršom nájdejo.

predsedníka je petrovska šolska mladiča navdūšeno spopěvala 1. v. Trdí gdád pesme. Z cěrkvi vōidōči so 421 D 50 p offertoriuma položili na cio Gustav Adolfa podpornaoga družtva.

Kōdiš.

Vōně e'n kōdiš stojí,
Vu rōki krěčák drži,
Natūhma Bogá moli
I milošćino prosí.

Človek ga nezavrže,
Zálož krūha njem' vrěže,
Ali njemi drůgo dá.
Siromáki dá: Bōgi dá.

F. J.

Rázločni máli glási.

Radosti glás: „Kí obláda, té se obličě v běli gvant i ne zbríšem vō imě njegovo z žitka knig i vadlůvao bom imě njegovo pred Očom mojim i pred Angelmi njegovimi.“ (Jan. Ozn. 3, 5.)

Seniorátno správišće. Naša šinjorija je svoje lětno rědno správišće jun. 29 ga měla v G. Petrovci. Správišće so Benkó Józef senioratni inšpektor ódprli z opomínanjem na teško stávo naše cěrkve, štera po pěldi naši očákov pá edna borbena cěrkve more poslánoti. Pozívali so zátó vse dühovne i sveiske voditele našega seniorata, naj v bodoče ešče več skrbí obráćajo nej samo na odgájanje mladine, štera je v veľkoj nevarnosti zablode od vere naši očákov, nego tūdi na pobūdžavanje starěši, šteri se tūdi morejo zdramiti i pokrepiti v veri, naj se povekšáva moč naše cěrkve. Senioratni inšpektor želejo nadale, naj se po pěldi drůgi senioratov vnese v naše cěrkveno življenje vékša delavnost, štera bi naj bila sve-dočanstvo toga, ka smo zarazmili stávo svoje cěrkve i smo gotovi v etoj teškoj vōri spuniti svoje pozvánje. — Kovátš Štefan šinor so se v svojem lětnom naznanili predvsěm spōmenoli na preveliko odhájanje naši lůdi vu tūhinske držěle. Pri tomi si šinor nezvolno zmislíjo na Jezusove rěči: „Marta, Marta, skrbíš se i paščíš se okoli vnoga, edno je pa potřěbno, ár ka valá človeki, či gli cěli svět zadobí, v dūši pa kvár vadlůje... Cělo správišće je gladko dolíteklo. Senioratni inšpektor so je z etim opomínanjem zaključili: zbūdimo se i bojdmó verni!

Kongres evang. cerkveo Jugožhodne Europe. V Pančevi je bio od 6. do 8. t. m. kongres evang. cerkveo jugožhodne Europe, na katerem so bili voditelji evang. cerkveo z naše države, Češkoslovaške, Romunije i Austrije.

Evang. kantorkursus bode od 3. do 12. augusta v Novom Vrbasi. Táljemajóči dobijo brezpláčno stanováje i hráno v N. Vrbasi.

Evang. deklínski dom. V Novom Sádi je nastáveni evang. deklínski dom za takše deklíne, štere srédnje šolé naménijo obiskávati. Poráčamo ga vu pazko rodítelov. Več se lahko zvě pri vsákóm dűhovníkú.

Štatistika. V překmurskoj šinjoriji se je pretečenoga leta naródló 386 decé, mrló je 347 osěb, zdáló se je 152 párov; konfirmálvano je 403 mlájši, v našo církev je přestópilo 16, z naše církvě ji je vóstópilo 7. V lűdske šolé je hodilo 2968, v Sobotáko gimnázijo 91, v meščanske šolé 15 naše mladine.

Osební glási. V lendavskoj fari je noví kántor Vadnai Jožef. — Senioratno správišče je vadlűvalo svoje přiznáje i zahválnošć za dugoletno neobtrűdjeno delo senioratskoga pėneznika Flisár Jánoša i na njegovo mesto je zvolilo za seniorátneho pėneznika Lípíč Jožefa ravnátela Prekmurske banke.

Gustav Adolfa društvo v Nemčiji bode melo svoje letošnje glávno správišče v Kaiserslautern-i (Pfalz) od 28 ga do 31-ga augusta.

Domanjšovci. Verska obćina v Domanjšovcih je 27-ga junija na svojem zborováni enoglásno odebrála za fárnoga inšpektora g. Varga Kálmán posestníka, gostilníčara i obćinskoga předsedníka v Prosenjakovcih. Na njegovo delo dosta božega blagoslova prosimo i želěmo. — Iz samovolní dárov se je spravo pred oltár eden tepih i za posódo Kristušove světe večěrje edna posrebrana tálca, vsevkűper v vrědnosti 650 dinárov.

Turobní glási. Zádni měsec so se z Puconske fare odselili vu večnošć: vd. Veren Eva, roj. Sedonja na Vaneči, stara 86 lět; Pěntek Šándor v Polani, st. 71 l.; Osvatič Adam v Krnci, st. 40 l.; vd. Čahuk Kata, roj. Obal v Markišavci, st. 70 l.; vd. Temlin Elizabet, roj. Vukan v Brezovci, st. 71 l.; Škerlak Žuža v Moščanci, st. 68 l.; Šarkanj Franciška, roj. Bac v Pužavci, st. 39 l.; Čahuk Franc v Dankovci, st. 52 l.; Norčič Števan Sebeborci, st. 51 l. i

eden otrok v Sebeborci. — Naj májo sladtek grobní sě i blázěno goristaněje!

Samovolní dári. Na Dűsevní List: Marič Kalman i Godina Francova Vaneča 2 – 2, Krančič Jánoš 10 i Kukoja Vince z M. Soboča 5, Kočar Jožef z Kupšínec 10, Bencik Jánoš Beltinci 10 din. Na Dijački Dom: Temlin Ema, roj. Lűlk Pužavci 20 D, Sedonja Štefan Gorica 10 Din. — Na nesprhlivi věnec Luthárove Flisár Šarolte: Kodila Karolína Markišavci 5 D, Kodila Liza i Marija z Francije 10 Din. — Topla hvála!

V Puconskoj fari je na Gustav Adolfa Podpornico nasledűjóči áldov vkűpnabrání: dohodek mošnje na světek reformácije 107 D 75 p, offertorium na Trikrálovo 200 D, na gostűvanjaj 265 D, konfirmandušov dár 220 D, Ženskoga društva dár 400 D, offert. při boží sűžbaj v Andreji 102 D, 75 p, dári po zlátoj knigi 1.364 D 50 p, vu 17 vesnicaj nabráni áldov 1.094 D 75 p. Z toga so dálí: Puconci 201 D, Gorica 58 D, Andreji 39 D, Krnci 19 D, Brezovci 82 D 50 p, Vaneča 56 D 50, Predanovci 76 D 75 p, Markišavci 45 D, Šalamenci 60 D, Lemerje 60 D 25 p, Polana 50 D, Sebeborci 114 D, Dolina 34 D, Moščanci 39 D 25 p, Bokračí 25 D, Pečarovci 67 D 50 p, Pužavci 67 D. Vsevkűp je tak darűvano 3.754 D 75 p. Gde vola, tam pót i móduš. Bógi díka za vse!

Ka nówoga? V beogradskom parlamenti je pod razprávo přišao konkordatum, to je pogodba med Jugoslávijov i rimskov stolicov. — francoska Blumova vláda je buknoła, ár je né dobíla brezmejnoga pooblastíla na vrědjemánje pėnezni dugovánj. — Znotřěšnja revolucija sovjeta dale opűstšáva. Na mesto vmorjeni generálov so bivši cárski oficerje přišli. — Z vogrskoga komunizma poznánoga Kun Belo so prej tűdi vòskončali. Židovje vu vnožinaj bežijo z Rusije. Španska državlánska bojna že rávno leto dni trpí. — Bojna je nastánola med Kitajskov i Japánom. — Prevelike povodni na Kitajskom so silno vničenje napravile. Víše 100 osěb se je ob toj nesreči vtopilo. — Velika vroćina je v Ameriki. Zavolo vroćine je mrlo 221 lűdi, vtopilopa se ji je 90.

Světa to najstarěše drěvo je 5000 lět staro: Ciprus, vu Jűžnoj Ameriki. — Světa to nájvėkše drěvo je pa v-Mexíki 45 metrov visiki ciprus, toga stěbla je 54 metrov kusta, tó je tó, či okóli njě špagět opásamo, je 54 metrov dűgi.

Boža Díka, skrbnoséči Bôg.

Oča, skrb nosíš na méne,
Pod nébov zemli etoj,
Či me nihá, ostávi vse
Li Ti svéti z menom boj!
Tebé želém, tebi živém,
Bláženstvo pri Tebi náidem.

Kak to popárjeno cvetje
Hladna rosa otávi,
Oranjeno moje srdce
Mi tvoj balžam ozdrávi.
Na molítev odprém vústa
Molim te s srдца čistoga,

Razvedrí se meni túdi
Oblačina, nébe mrák,
Štero i tvojoj dobrôti
Mam zahváliti s srдца.
Zasválnosti skuze točím,
Gda tvo' svéto imé glásim.

Slab sem i pomenkávajo
Mi perôti vrêlosti,
Kakšté vrêlo se želejo
K-tebi gor' pozdignoti.
Oh dáj mi môč, dokeč živém,
Jedino li tebi slúžim.

Oh dáj mi, naj či dokončam
Ete zemelski bežáj,
Čista dúša se naj z tehom
Vjedína tam odzgoraj.
Od tébe me ne odvrné,
Vu nebésaj dičím tebé!

Léval Jožef.

Edna stára pripovêst.

Ednôk svéta je živêla edna deklina, štera je méla pét brátov. Eden je bio goslar, te drugi málar, tretji trgôvec, štrti sakáč i te pétí zidár.

Ta deklina je imela eden nezgrúntane vrédnosti drági kamen, eden diamant i vsakši brat njéni bi té kamen rad zadôbo. Te goslar njé je obečao edno nebeske lepote pesem za igrati, či njemi té diamant šenka. Ali ta deklina njemi ga je odpovedala: „Kaj pa bode té, či tá pesem do konca pride?“ i njemi je nê dála te kamen.

Zanjim je prišo málar. On erčé: „Jas ti za tvoj diamant cêloga svéta nájpêši kêp namálami!“ Ali ta deklina túdi njemi odpovê: „Glédaj, tvoj

kêp se meni lahko zgûbi, ali pa fárbo zgûbi, blêdi postáne. Záto jas rájži moj diamant zdržim.“

Na tô pride te trgôvec. „O sestra!“ erčé on, „jas ti prinesém vse nájbole dišêče olije, šteri so samo na svêti, korine rôže, rožmarine za eden cêli püngrad.“ Ali ta sestra ga je opominola, ka vsi dišêči oliji zgûbijo svojo môč i korine povênejo.

Za njim je sakáč prišo. Té erčé: „Drága sestra! Dopústi mi, naj ti ednôk pripravím cêloga svéta nájbôgšo jestvino — i za tô mi šenkaj tvoj kamen“. Sestra njemi pa erčé: „Glédaj, kaj štêč za dobre hráne mi ti pripravíš, za krátek čas bom z nôva gládna. Záto nemrem moj diamant tebi dati.“

Na zádne je zidár prišo. On je šteo sestri edno palačo zozidati, vu šteroj bi ona kak kralica lahko stanúvala. „Túdi kralica se nemre brige ognoti, čirávno vu palači stanúje“ odgovori njemi sestra. „I za edno palačo z brigami i nevolámi napunjeno je moj kamen nê za odajo.“

Gda so vsi bratje odišli, je prišo mládi vladár ednoga velkoga králestva, da bi te diamant zadôbo.

„Jas ti dam sebè i vse ka samo imam!“ erčé on. I ta deklina, od skrivne môči od toga vladára obládana z zvúpanjem napunjena njemi odgovori: „Jas vzemem tvoj dár, i túdi jas dam tebi vse, kaj samo imam!“

Právijo, ka je tá deklina ne brezi radosti i veseljá bila, nigdár nê lačna i ka je samo želêla, je vse zadobila vu králevstvi toga vladára.

Té dogôdek od deklina i njénoga diamanta je istinski i vedno stojéči, nepreminé nigdár. Ár tá deklina vu istini je človeča dúša i te nezgrúntane vrédnosti diamant je lúbêzen. Ti petéro bratov so človeka petéri občúti, šteri vsakši bi rad za sébe zadôbo lúbêzen dúše.

I te vladár toga velkoga králestva, ki jo zaprosi — ?? — Vi si že mislite, što je! — Z nebeske visine je prišo ednôk doli, naj najde tô vu blato zakopano, i njemi dônok tak drágo človečo dúšo. Si se ti že najšo žnjim? Si se dao njemi nájditi?

Té túdi ti neostáneš nigdár brezi radosti i veseljá, vu králevstvi toga krála ti túdi zadobiš kaj boš samo želo.

SILVANUS.

Podpérajte „Dúševni List!“

Cvekaš.

V Nemčiji na bajorskom se je zgôdilo sledeče strašno pripetjé, od šteroga ljudjé ešče dnesdén gučijo.

Pôleg Altdorf vési se je zgôdilo, ka je eden siromasni kmet, gda je snopje notri vozo z njive, cagajoč pravo sam vu sebi, kak je pregledávo letošnji pôv, z šterim je nikak nê bio zadovolen: — Tû je nikâ nê vrédi, ka moje silje, štero je letos dosta lepše i obilno bilô, liki druga leta, ne dá več. Škedjen se bogme ne napuni. Hja, nega več onoga stároga blagoslova. — I pregledávajôči svojo njivo, postáne stojéči pri cvekaši, šteri se je tak vido, da bi na nôvo bio vkopani preci daleč notri vu njegovo lastivno njivo, njemi na špot i na sramoto, na drugom mesti, kak pa je vu prvéši létaj stao. Njegov sosed je eden bogati skôpi kmet bio. Ali bi on napravo njemi tô krivico i vu noči je presádo te cvekaš njemi na kvár?

Te siromák se je pritôžo na toga bogátca. Pritožba je bila zapisniško gorivzéta i po sodniškoj pôti je šla do rešitvi.

Eden vrôči júliuša dén je bio, gda je sodnijska komisija z tēma dvema sosedoma vôšla na njivo, da bi jo gorizmērila i da bi dokončala tožbo.

Z mérnimi stopáji i tiho je šô te siromák z sodnijskov gospodov, ali pûn neméra i razburjeno je nasledúvao te bogátec. Nê je hēnjao svedočiti svojo nedúžnost; ja ešče tak daleč je šô, ka se je zaklinjavo i zapriségo, ka je nigdár te cvekaš nê dotekno, da bi toga siromáka znoriti, ali vkradnoti šteo. „Naj se posúši moja rôka, či sam gdasvétá pregréšo prôti túhinskoj lásti, i naj mrtev spádnem na on cvekaš, či sem se ga samo gda dotekno!“

Prestrašeno obri toga strašnoga zaklinjavanja so ti navzôči bodôči na mér opominali toga bogátca, ali že je prekesno bilô. Te cvekaš, za volo šteroga se je telko štúkalo, je pred njimi bio, vsi so ga glédali i pâ toga bogáca, ki se je z kmičnim obrázom rávno zaklinjavo. V celom tēli je začao trepetati i se nagibatí, njegov erdéči obráz je blēdi postano. Smrtná rosa njemi je pobila čelo, štero je že nê mogo dolizbrisati, ár se je mrtev porúšo na on cvekaš, šteri je to krivo mejô kázo. Globoko prestrašeni so stáli ti ovi brēzi rêči pri etoj strašnoj Božoj sôdbi i léknjeno so si dolivzéli klobúke.

Šusterski inaš.

Vu nemškom orsági jeste eden stári grád, že dobro pár stô lét star, ali ešče je do dnesdén vu dobrom stáni obdržáni. Na ednoj stráni gráda je eden visiki tōrem, od šteroga edno čúдно pripovēst gučijo.

Ednôk je eden šusterski inaš za volo krádje na smrt bio obsodjeni i vu toga gráda temlico so ga zaprli tečas, gda bi ga osmrtili. Na njegovo prošnjo za pomilúvanje so njemi obečali, ka ga vu žitki pústijo, či na onom vōskom kámli sedéči, šteri na vrhi tōrma vōstoji, nôve poplate prebije na črēvle toga gráda gospodári. Te mládi gizdáví dečko je to veseló privolo. Nikaj se je nê bojo, tō on zlehka napráví. Nôvo vūpanje, ali na žalost túdi nôva gizdost i zvišenje je obišlo srcé njegovo. Naprēnagnjeni je sedo na tem kámli i stanovitno je prebijao te poplate na črēvle. Pod njim na dvorišči so vojáki stáli, ki so se posmehávali žnjega. Divja vrēmena so bilá tistoga časa.

Dober čas je mino, dokeč je gotov bio. Nebi mogo bidti veselí i Bôgi hválo dati, ka se je smrti rêšo? Nê, mladostna gizdost ga je obišla kázati svoje znánje. Záčao je skákati na tom vōskom nevarnom kámli obri visíne z črēvlami vu rokaj. Medtém njemi je kopito z rôk spadnolo. Hitro šče zanjim zgrabiti i se naprē nagne. Zgubi rávnotéžje i z ednim strašnim kričom spádne vu globočino, gde se je na smrt bujo.

Jeste ešče od etoga dosta bole strašna globočina.

Pod vsēmi nami se nam proti globočina skvarjenjá, gde se nedá lehkomišelno špilati. Kelko jih je tákši, ki si je vu mladosti mislo: „Či ednôk kaj naprávim, tō je ešče nikaj nê.“ Táksi je nê zno, ali nê šteo znati od odgovornosti. Povsúd vidimo lúdi, ki se lehkomárno i nepremišleno špilajo z grēhom. Či bár dobro znájo, ka je preveč nevarno, dōnok za málo, za nikoj ne držijo. Ali gda se zgodi, té sploh drúgi kēp dobi celo delo. I té zaman iščejo, za koj bi se zgrabiti mogli, zaman se ščéjo rešiti, té že kápľeju vu globočino, gde jih samo skvarjenje, smrt čaka. Nevarno je skákati na právoj brvi, pod šterov vu globočini bistra voda tečé, ešče bole nevarno je z grēhom špilati, náгло se spádne vedno globše. Mogôče obprvim samo mála láž bila, mála krádja, mála nevōrnost, máli grēh, ali te drúgi stopáj je že brezi rešitvi pelao vu skvarjenje.

Evangelium v Itáliji

Naprejdáva: SILVÁNUS.

Glás evangeliuma v Itáliji je že precí rano prišo. To vidimo med vnôgo drŭgim vu Pavel apoštola Rimlânskôm listi 1, 7. „Vsem vu Rimi bodôčim lŭblénim Božim pozvâním svétim“, i z Židovskoga lista 13, v. 24 „Pozdrâvlajo Vâs, ki so z Itálije“. Že rano so se najšli svedoki Kristušovi, ki so eti pobŭdno delali, potem ka se je trâk evangeliuma z silov vŭvgâso. Zmislimo si samo na Claudiusa z Turina, na evangeliumskoga reformâtorâ devétoga stôletja, na mailandskoga Ambrosiusa, na Wald Petra i njegove naslednike, na Dante Alighierija z Florenca pistâtela „Božanske Komedijske“, koga so nej zaman imenŭvali za Proroka reformâcije. Či bâr ka Danteja mišlénje i vera se vu rimskom katoličanstvi korení, je dônok v ménšem tâli rimski pápinec kak evangeliumski krščenik, ár ne vodi k dogmam pápinstva, nego na svêto Pismo kâže, kak na vretino vere i spravičanje grêšnika v milošči nâjde; bičŭje pokvarjenost cêrkvi vu voditeli i kotrigaj i brâni samostojnost svetske oblâsti od dŭhovne oblâsti pápeštva. Njegova poezija se korení vu lŭbénosti, štera se prôti nêbi tere, i dônok se z želnoga srca pobŭdjâva, šteroga nemérnost samo vu Kristuša milošči nâjde vtišanje, k šteroga krâlestvi ga žej prizdigne, šteri žej sam Bog položi vu človeče srcé. Zâto se zarazmeti dá, či te jezuit Harduin vu njegovej „Božaskoj Komediji“ dosta evangeličansko reformâcijskoga nâjde i ka za njé pisâtela Wiclifa ednoga vučenika misli. Dante je 1321 vu robstvi v Ravenni mrô.

Tŭdi Luther je bio v Itáliji, gda je zagledno Rim, váraš ti svêtcov, je na kolena spadnovši goriskričo: „pozdrâvljeni mi bojdi sv. Rim.“ Ali tam je tákše doživo, ka se je vkanjeni mogo nazâj povrnôti. On mér, šteroga je zaman isko vu cêrkveni i lastni zaslŭženostaj, je vu zarazmênji i doživlénji oni rejči sv. Pisma najšo, štere tak prâvijo: „Te pravičen bode z vere živo.“ Jedino vu Jezuš Kristuš i je najšo Luther za svoje srdcé trôšt i odpŭščenje grêhov; Kristuša je pa vu sv. Pismi najšo, štero od njnga svedoči. Etak neposredno k Bôgi prikâpčeni je najšo vu Sini Božem oslobodjenje od človečega robstva i comprnije. Samo gda je doživo vu srdci evangeliuma neposredno zveličtelno moč i neposredno se zavézo k Božemi Sini, je občŭto pravico protešti-

rati prôti vsakšoj blôdnosti i posredovâlnoj moči, štera se je med človeče srdce i njega Zveličteli z silov rinola. Z toga vernoga spoznanja i nej z lastne proteštâcije je nastano on plamén, šteroga iskre so vu vrêmenaj reformâcije razletele pv cêloj Europi — tŭdi vu Itáliji. Tŭ, vu nâjbližânjoj oblâstvi pápinstva, gde je na mesti stâroga edno nôvo poganstvo goriprišlo, je dôségnô evangelium svoje nâjvekše oblâdanie, se znâ, nej vu zvŭnêšnjem nâshaji, nego vu znotrašnjoj môči i lepôti. — Vržmo obprvim eden pogléd na tô, kak se je reformâtorično gibanje v Itáliji naprêpriprâvilo i njega fundament položo, na različne dŭhovne ideje i osobe, vu šteri se je eto gibanje oznanilo i končno na njé silno dolipoklâčenjé.

Pôt reformâciji sta negativno dŭhovništva svetsko živlénje i brezveren humanizem priprâvila. — Poželenje človečega srdca za to vekivečno i božansko je nej nâšlo právo vtišanje, ár orgâni krščenstva so sami v protivnom bili z krščenstvom i za vidôče oči je te prvêši ideâl krščanski spoj zgŭbleni blo. Té razmere, ka je pápa po imânji rimskoga krâlestva tŭdi svetski poglavár postano, je dalo zrok k onomi takzvânomi Nepotizmi, to je, k pápov onomi krvâvomi trenje, naj na vladârstva italjanski držâv svoje sini i rodbino posadijo i njim te prednje česti sprâvijo, štero trenje je dostakrát to glâvno dêlo „namestnikov“ onoga bilô, ki je tak pravo: „Moje krâlestvo je nej z etoga svêta“, pri tom se je desétoga stôletjo moralna pokvarjenost ponôvila vu petnâjstom stôletji. — Tak je IV. Sixtus, ki se sam za Bogâ držo, eden Bogâ preklinjâvec i je tâl vzéo vu lŭdomorstvi. — Te pŭsti VI. Aleksander se je z svojim razbojniškim sinom Cezar Borgia, na tô trô, naj vŭpreprâvi srednjoitaljanske plemenitâše i z tem povêkša svoje imânje. Toga so za Antikristuša zvâli, ár je veče slŭžo šatani, kak Božemi krâlestvi i gda je od onoga čeméra mrô, z šterim je ednoga kardinâla štêo vŭpreprâviti, se je Rim napuno z „nepopisnov radostjov“. — Dôkeč X. Leó pápa, — od šteroga eden njegovoga vrêmena pisâtel etak piše: „On je zevčeni i prijâtel ti môdri, tŭdi pobožen ali ščé živeti“. Erasmus etak prâvi od njega: „On je za sêbe samo vživanje isko, svojo čest je pa na sv. Petra i Pavla pŭsto“, — vu zgâjanji svetski radostaj najšo svoje veseljé, tečas II. Julius je vojâk bio, ki je sam hodo vu bojne. Tej so znanci i diplomati, lovci i ribiči,

vu njihovom dvori se obri sv. Pisma i církevní dugovánj samo šengárenjé čuje. Gda je X Leo nanáglo, nepričákano mrěti mogo, z punov bo-jaznostjov kriči na svoje sluge: „Molte za méne, jas vás za blážene včinim“, ali njegovo škrinjo preklénstvo spreávája: „Kak lisica si se notripo tégno, kak oroslán si vladáro i kak pes si z světa odišo.“ — Njegov naslednik VI Adrian je ravno njemi nasprotno bio, mesto parádni dvor voditi se je zadovoló z dvorbov svoje kôharce, štero je z Löwena z sebov prineso, gde je profesor bio; ali pokvarjenost je nej mogo zastaviti i tiho včenjé njemi je več bilô, kak pa z moč nov rokôv voditi církev i popraviti dūhovništva morál.

Kak je na špici cěrkvi bilô, tak je nikak nē bôgše bilô vu spodnji redáj. Kardinálska mésta i drúge dūhovne čěsti so oni dóbili, ki so nájveče obečali i dáli za njé, ki so pá dūhovničke slūžbe tim menje obečávajôčim ôdali. Tak so postanoli spoj nevrědni svetski lūdjé, vučitelje i voditelje národa. Strašno oskrunenjé i preklinjávaje se je godilo vu samom světom mesti, štera so Luther i Erasmus sami čúli i vidli. I kak je dūhovništvo vu nepobožnost, materializem i nemorálnost vtonjeno bilô, tak se je povnožávala nevernost i podivjenjé med laičnim národom.

Gvūšno so se najšli tūdi tákši lūdjé, ki so pokvarjenost i norijo dūhovništva bičúvali i tó so bili posěbno za to klasično starinstvo navdūšeni Humanisti, ki so na cěrkvi gnilo bívost bič zdignoli. Po zavzětji Konštantinápolá od tórkov, je vnôgo zevčeni lūdi pobégno v Itálijo, ki so obúdíli interes za včenjé stárogrčkoga i latin-skoga jezika i pred Kristušom živôči pisátelov, kak tūdi za umetnost i znanstvo, za štera so nej samo ti strokovnjáki, nego tūdi vnôgi lajiki bili navdūšeni. Ali ta stára, žé dávno obstarana modrost je nē mogla te pūste i prázne občútnosti človečega srdcá tak napuniti, kak ta vekivečna, od Bogá oznanjena pravica krščanstva. Prôsto estétično znánje nemre zadovol ti človeče grějšno srdcé, samo do časa trpi njega zvūněšnja forma, z šterov hrániti ščé dūh ti stári klasikov i umetnikov. Ka vu tom nakelko so se vnôgi sami vkanili, nam naj na peldo slūžijo sleděče prilike: — Kardinal Bembo na tó opomina, naj se Pavel apoštola epištóle ne čtějo, ár

pokvarijo jezika stíluš. Vu Florenci je Plethon ono bláženo blūz'stojěče vrějmen gláso, gda Biblija i mohamedánski Korán pôt pripravita ednomi tákšemi vadlūvánji, štero de slično k platonskoj filozcfji i stároga veka poganstvi. — Erasmusi so v Rimi v Vatikáni tó štelí posvedočiti, ka med človečov dūšov i živinskov parov nega nikakše razlike. — Marsilius Ficinus postávi Sokratesa na isto višino z Kristušom i za blôdno potrdi ono mišlěnje, ka ta splošna nepobožnost bi se obládati mogla po predganji vere; k tomi je potrebno ali očivesno oznanenjé Boží čúd, ali pa edno filozofično vadlūvánje. — Na ete frivolen dūh nepobožnosti pokáže Savonarola z rečmi: „Eden pita toga drūgoga, ka drži od krščanskoga vadlūvánja, té zadobi na tó odgovor: Si ti tūdi ešče tak blôden? Vera je edna senja, edno dugovánje za občútlive žene i baráte!“

Humanizem je nej samo negativno, nego pozitivno tūdi pripravó pôt za reformácijo, ár med Humanisti so se tūdi najšli lūdjé, kak na peldo te ženiálni grof Picus Mirandola, ki so se z filozofične gizdosti vu krščansko poniznost spústili i pripoznali: „Filozcfija išče pravico, theologija jo nájde, ali vera jo imá!“ To nanovo pobúdjeno včenjé stári jezиков je nej samo te stáre poganske klasične pisátele prineslo na dén nego tūdi sv. pisma stároga i nōvoga Zákona, z prašine i kotôv pozáblenosti ali zavrženosti. Kak čúdne so Bože poti, — kak to pregnánje ti krščanski vučitelov i zevčeni z Konštantinápolá od tórkov, tak tūdi bég židovov z Špánije je na tó moglo slūžiti, naj pobúdi včenjé grčkoga i hebrejskoga jezika, vu šteri je Biblija originálno napisana. Tū pridejo vu valánost Luthera reči, ka či Evangelium rávno po Sv. Dūhi pride, pôt k nam za njega je jezik. Z togasleděči je v Florenci Bruccioli vódao prvo v italjanski jezik prestávljeno Biblijo, štera se je preveč razšírila. K tomi pride ešče, kak poravnávaje za evangeliumsko spoznanje Bože pravice osěbno dopisovánje med Itálijev i Nemčijov. Vnôgo nemški mladěncov se je šlo v Bologno včít i na drúge italjanske univerze i vnôgi italjáni v Wittenbergi, naj toga imenitnoga Melanchtona poslūhšajo, ki so vu stálnom medsebojnom dopišúvanji bili prikapčeni eden z drúgim.

(Dale prihodnjič.)